

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-
ПРАКТИЧНА
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦІЯ
«ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ,
НАУЦІ ТА ВИРОБНИЦТВІ»
ПРИСВЯЧЕНУ 100-РІЧЧЮ
ВІД ДНЯ ЗАСНУВАННЯ ВСП
«МУКАЧІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ НУБІП УКРАЇНИ**

**ВСП «МУКАЧІВСЬКИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НУБІП
УКРАЇНИ»**

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL
ONLINE CONFERENCE
"INNOVATION IN EDUCATION,
SCIENCE AND PRODUCTION".
DEDICATED TO THE 100th
ANNIVERSARY OF THE
ESTABLISHMENT VSP OF
«MUKACHIV PROFESSIONAL
COLLEGE» NUBIP OF UKRAINE**

**САСКАЧЕВАНСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ, САСКАТУН,
КАНАДА**

24-26 листопада 2021 року

м. Київ

УДК 633.85:003.13(477.7)

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ СОНЯШНИКУ ГІБРИД П64ГЕ133 В УМОВАХ ПРИКАРПАТТЯ УКРАЇНИ

Григорів Я.Я. кандидат с.-г. наук

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

На сьогоднішній час культура соняшника в Україні переживає справжній бум: за останні 20 років посівна площа під цією культурою зросла більш ніж у 3 рази і досягла 5,2 млн. га. Як відомо, соняшник є основною олійною культурою, яка вирощується в Україні. Адже біля 70 % у структурі посівних площ олійних культур саме належить соняшнику що становить близько 85 % валового збору. А із насіння соняшнику виробляється приблизно дві третини всієї рослинної олії [1].

Розширення площ соняшнику на сьогоднішній день супроводжується загостренням екологічних та економічних питань, особливо це стосується Західного регіону України. Це відбувається у зв'язку суттєвими змінами в технології, в яку впроваджено нові прості високо інтенсивні гібриди, оптимізовано систему мінерального живлення культури та використовується прогресивна система захисту [2-4].

Оскільки культура на сьогодні успішно вирощується у Центральному Лісостепу, частково у Західній частини Лісостепу і навіть у Поліссі. Так як такий кількісний стрибок спричинює необхідність пошуків шляхів інтенсифікації виробництва соняшника [1, 4].

Однак, саме інтенсифікація виробництва культури є передумовою загострення іншої, не менш важливої проблеми в Україні, а саме екологічної. Тому, на сьогодні вже не є чимось незвичайним повторні та беззмінні посіви цієї культури, чим особливо грішать невеликі фермерські та одноосібні господарства. Як наслідок цього – прогресуюче розбалансування систем сівозмін, виснаження та деградація ґрунтів, стрімка втрата ними родючості та балу бонітету, катастрофічне погіршення фітосанітарного стану, знеструктурування ґрунту тощо [5].

В той же час, великі агрохолдинги, маючи достатньо коштів для реалізації високоінтенсивних технологій та в гонитві за надприбутками, намагаються йти шляхом інтенсифікації: максимальні дози мінеральних добрив, пестицидне навантаження, використання ГМ-гібридів. І за таких умов агроценози зазнають найбільшого негативного впливу, тому не випадково на сьогодні Україну часто асоціюють як «полігон» вирощування соняшника для загальносвітових потреб [5, 6].

Дослід з вивчення економічної ефективності елементів технології вирощування гібриду соняшнику П64ГЕ133 проводили за наступною схемою:

1. Забур'янений контроль (без обробки гербіцидами);
2. Чистий контроль: Імісід БТ (імідаклоприд, 500 г/л) 6 л/га + Галоп БТ 2,0 л/га + Поляріс БТ 2,0 л/га + Пром БТ 2,0 л/га (внесення після сівби, але до сходів із заробкою на глибину 1,5–2 см кільчасто-шпоровими котками) + Євро БТ 1,0 л/га + Нейтрин БТ 1,0 л/га (2-3 справжні листки) + Дженфіл БТ 0,6 л/га + ДиХлор БТ 1,0 л/га (2-3 справжні листки до фази зірочки) + Жар БТ 3,0 л/га (побуріння кошика);
3. Євро-Лайтнінг (імазапір, 15 г/л + імазамокс, 33 г/л), 1,0 л/га (внесення у фазу 2–4 листків бур'янів);
4. Гоал 1,0 л/га (внесення до сівби) + Танос 0,6 л/га (2-3 справжні листки до фази зірочки) + Геліонтекс 0,045 л/га (2-3 справжні листки).

Сьогодні загальна інтенсивність виробництва соняшнику формується з окремих елементів витрат, кожен з яких певною мірою впливає на її остаточну ефективність. Економічну ефективність за 2020 рр. розраховано за технологічними картами та середніми показниками урожайності в цінах 2020 року.

Встановлено, що вартість продукції (виходячи з цінової політики 12000 грн. за 1 тону кондиційного насіння) знаходиться в межах від 30,8 до 50,3 тис. грн./га. Прибавки також мали вагому різницю і тому їх вартість коливалась від 18331 до 36340 грн./га. Відмітимо, що найнижча собівартість продукції була на варіанті за внесення Гоал 1,0 л/га + Танос 0,6 л/га + Геліонтекс 0,045 л/га, яка складала 3415 грн./т.

Загалом, підсумовуючи отримані дані, слід зауважити, що визначальним показником є чистий прибуток, який відображає наш зарібок. Рентабельність, хоча і є вагомим економічним показником, проте вона не завжди може бути об'єктивною як основа висновків про економічну ефективність. Нами встановлено, що найнижча рентабельність була на забур'яненому контролі, яка складала 153,1%, а за використання систем захисту вона зростала від 73,3 до 107,1%.

Список використаної літератури

1. Економіка виробництва соняшнику [Електронний ресурс] <http://www.StudFiles.ru/preview/1719979/> дата звернення 18.03.2020
2. Федоряка В. П., Бахчиванжи Л. А., Почколіна С. В. Ефективність виробництва і реалізації соняшнику в Україні. Вісник соціально-економічних досліджень. 2010. № 2. С. 139-144
3. Економіка виробництва соняшнику.: <http://www.StudFiles.ru/preview/1719979/>
4. Федоряка В. П., Бахчиванжи Л. А., Почколіна С. В. Ефективність виробництва і реалізації соняшнику в Україні. Вісник соціально-економічних досліджень. 2010. № 2. С. 139-144

5. Потриваєва Н. В. Ефективність виробництва і розвитку ринку олійних культур в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.nbuv.gov.ua

6. Чехова І. В., Кислицька І. О., Таранюк Т. З. Перспективи розвитку ринку основних олійних культур. Економіка АПК. 2012. № 6. С. 43–48.